

GAZETA BEZPŁATNA

PULS REGIONU

MAGAZYN SAMORZĄDÓW
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Nr 116 styczeń-marzec 2013 r.

ISSN 1508 – 4558 nakład 6.000 egz

RUSZA III EDYCJA
KONKURSU
eco solectwo

Z okazji
Świąt Wielkanocnych
zdrowia, wszelkiej pomyślności
oraz sukcesów w życiu prywatnym
i zawodowym

życzy Redakcja Pulsu Regionu

Dr Izabela Lewandowska

z cyklu: **Dziedzictwo kulturowe**

Co zawdzięczamy biskupom warmińskim? – cz. 4

Na przełomie wieków XVI i XVII

Andrzej Batory bp warm. 1589-1599

Biskup był bratankiem króla polskiego Stefana Batorego. W roku 1595 sprowadził Bernardynów do opustoszałego w wyniku reformacji klasztoru i przyczynił się do powrotu jego świetności – tak kultowej, jak i architektonicznej. Dobudował do kościoła p.w. św. Andrzeja Apostoła kaplicę p.w. św. Antoniego, w której wystawił sobie oraz swemu bratu Baltazarowi słynny, renesansowy nagrobek. To zapoczątkowało na Warmii kult św. Antoniego. Co roku przybywały tu tradycyjne „łosiery”, czyli piesze pielgrzymki mieszkańców całej niemal Warmii. W grobowcu nie spoczęły ciała żadnego z braci. W 1599 r. Andrzej Batory został bowiem księciem Siedmiogrodu, a po wyjeździe z Warmii w tym samym roku zamordowany w Pasztorbükk i pochowany w Białogardzie Siedmiogrodzkim.

Nagrobek Batorych w kościele św. Andrzeja Apostoła w Barczewie

Ciekawostką jest, że w Łaniewie k. Lidzbarka biskup utrzymywał mały ogród zoologiczny, płacił też na opiekuna niedźwiedzia w Smolajnach. Posiadał przedmioty ze złota, srebra, bursztynu, dywany, nakrycia, gobeliny, futra, fontanny, zegary, szkatuły, obrazy itp. Miał dużą bibliotekę, w tym wiele książek w cennych oprawkach.

Utrzymywał kapelę, płacił za naukę 10 młodych Węgrów w Alumnacie Papieskim i kolegium jezuickim w Braniewie.

Szymon Rudnicki bp warm. 1604-1621

Biskup wielce zasłużył się dla kształtowania młodzieży, rozwoju architektury sakralnej, uporządkowania spraw gospodarczych regionu. W Braniewie i Orniecie kształcił na swój koszt 30 młodzieńców, wspierał kolegium jezuickie, fundował stypendia dla kształcącej się młodzieży. Dbał o wysokie kwalifikacje nauczycieli, dobre podręczniki, należyte utrzymanie budynków szkolnych oraz uczestnictwo uczniów we mszy św.

Wspierał też uchwalanie

wilkierzy na Warmii, jako środka dla uporządkowania stosunków w miastach. Wilkierz to akt prawny, regulujący życie miasta w kwestiach gospodarczych i porządkowych. Za jego rządów doszło do zatwierdzenia czterech wilkierzy miejskich: Reszla (1606 r.), Ornety (1607 r.), Biskupca (1609 r.) i Jezioran (1610 r.). Rudnicki popierał rozwijające się w miastach warmińskich rzemiosło. W tym celu odnowiono bądź opracowano na nowo statuty cechowe, czyli szczegółowe przepisy dla poszczególnych grup zawodowych rzemiosła warmińskiego, jak też statuty brackie – dla działających w miastach i na wsiach bractw kościelnych.

Ważnym środkiem odnowy życia religijnego (a trzeba pamiętać, że był to czas szerzącej się reformacji) były generalne wizytacje i synody duchowieństwa. Biskup zachęcał więc duchownych do skromnego wyglądu. W tym celu zalecił m.in. noszenie tonsury i sutanny, częste przycinanie włosów i golenie zarostu. Szczególną determinację wykazał w działaniach na rzecz odzyskania z rąk protestantów kościoła św. Mikołaja w Elblągu. Innym sukcesem było wykupienie z rąk protestantów Świętej Lipki i odbudowanie tam murowanej kaplicy, której konsekracji dokonał w 1619 r.

Szymon Rudnicki odegrał dużą rolę jako fundator kościołów, kaplic, ołtarzy, a także restaurator zamków warmińskich (Braniewo, Reszel, Ornetka). Z jego inicjatywy zmodernizowane zostały umocnienia fortyfikacyjne we Fromborku. Ufundował ołtarze w kościele lidzbarskim, barczewskim i braniewskim, a także barokowy portal w katedrze fromborskiej w przejściu z prezbiterium do zakrystii. Troszczył się też o zapewnienie godnej opieki szpitalnej osobom biednym, starym i chorym. Dbał o wyposażenie w dzwony świątyni warmińskich (Dobrego Miasta, Sętala, Głotowa, Jesionowa, Kwiecewa, Skolit, Lamkowa, Bartąga, Franknowa, Tłokowa, Biesowa, Kiwitach, Ornety i in.). Staraniem Rudnickiego wewnątrz rezydencji lidzbarskiej ozdobiono malowanymi na ścianach napisami i emblematami.